

EURO KOMPAS

21. 10. 2016
ČÍSLO 3
ROČNÍK XII.

ČASOPIS ÚRADU VLÁDY SR O ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOCH

**ROADSHOW 2016 - TEŠÍME SA
NA PROJEKTY ŠTUDENTOV** STR. 3

**VEDCI A VÝSKUMNÍCI
SA MÔŽU UCHÁDZAŤ
O PODPORU** STR. 8

**NATÁLIA DUBNICAYOVÁ:
AJ MALÉ PROJEKTY
NÁS POSÚVAJÚ ĎALEJ** STR. 10

**NOVÁ BYSTRICA PRECHÁDZA
ROZSIAHLOU OBNOVOU** STR. 22

HISTORICKÉ PAMIATKY OŽÍVAJÚ VĎAKA EUROFONDOM

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OPTP
operačný program
technická pomoc

10

NATÁLIA DUBNICAYOVÁ:
AJ MALÉ PROJEKTY NÁS POSÚVAJÚ ĎALEJ

16

PRÍLEŽITOSŤ ZAČLENIŤ SA ZNOVA
NA PRACOVNÝ TRH

18

DO BUDATÍNSKEHO HRADU SA OPĀŤ
VRÁTIL ŽIVOT

22

NOVÁ BYSTRICA PRECHÁDZA
ROZSIAHLOU OBNOVOU

03 | ROADSHOW 2016 - TEŠÍME SA
NA PROJEKTY ŠTUDENTOV!

05 | VÝZVA ZA 50 MILIÓNOV PRE
KULTÚRNY A KREATÍVNY PRIEMYSEL

06 | VODA, VEDOMOSTI A INOVÁCIE
V DUNAJSKOM REGIÓNE

07 | NOVÝ AKČNÝ PLÁN
eGOVERNMENTU

08 | VEDCI A VÝSKUMNÍCI SA MÔŽU
UCHÁDZAŤ O PODPORU

10 | NATÁLIA DUBNICAYOVÁ: AJ MALÉ
PROJEKTY NÁS POSÚVAJÚ ĎALEJ

14 | REGIOSTARS - SÚŤAŽ INOVATÍVNYCH
EURÓPSKYCH PROJEKTOV

16 | PRÍLEŽITOSŤ ZAČLENIŤ SA
SPĀŤ NA PRACOVNÝ TRH

18 | DO BUDATÍNSKEHO HRADU
SA OPĀŤ VRÁTIL ŽIVOT

20 | MODERNIZÁCIA NEMOCNICE
V HUMENNOM

22 | NOVÁ BYSTRICA PRECHÁDZA
ROZSIAHLOU OBNOVOU

28 | ČERPANIE FONDÓV EÚ K 30. 9. 2016
30 | ENGLISH SUMMARY

EUROKOMPAS – Časopis Úradu vlády SR o štrukturálnych fondoch, ročník XII., číslo 3/2016, dátum vydania: 21. 10. 2016, vychádza 4-krát ročne. **Vydavateľ:** Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava, tel. 02/572 95 111, IČO: 00 151 513. **Šéfredaktor:** Jaroslav Kizek, tel. 0917 236 138, editor@mkreo.sk. **Nakladateľ a distribučná organizácia:** M KREO, s r. o., Murgašova 1298/16, 010 01 Žilina, tel. 041/565 28 62, e-mail: mkreo@mkreo.sk. **Náklad:** 6 000 kusov. **Evidenčné číslo Ministerstva kultúry SR:** EV 2269/08. **ISSN:** 2453-899X. **Autorské práva** k tomuto časopisu vykonáva vydavateľ. Kopírovanie a akékoľvek rozmnožovanie, šírenie a používanie akejkoľvek časti vrátane zaradenia do elektronickej databázy je možné len s výslovným súhlasom vydavateľa. Foto na titulnej strane: Vladimír Tošovec.

ROADSHOW 2016 - TEŠÍME SA NA PROJEKTY ŠTUDENTOV!

Motivovať mladých ľudí, aby vypracovali vlastný projektový zámer podľa skutočných potrieb regiónu, v ktorom žijú, je hlavným cieľom súťaže Roadshow. Organizuje ju Úrad vlády Slovenskej republiky.

So zadaniami a úlohami sa zoznámili žiaci 32 stredných škôl v 18 slovenských mestách. Prednášajúci prezentovali základy európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a možnosti zapojenia sa do súťaže. Jej predmetom je príprava fiktívneho projektového zámeru, ktorý žiaci vytvoria v družstvách. Musia pritom vychádzať z reálnych možností jednotlivých operačných programov v rámci nového programového obdobia 2014 – 2020 a čerpania eurofondov. Organizátori chcú takto zvýšiť informovanosť žiakov stredných škôl, ako aj ich učiteľov, o EŠIF a hravou formou ich motivovať, aby sa o túto problematiku zaujímali, vyhľadali si podrobnejšie informácie a v budúcnosti aj pripravili reálny projekt. Sekundárnym prínosom Roadshow je spoznávanie regiónov a ich problémov.

AKO POMÔŤ SVOJMU REGIÓNU?

Vytvorenie netradičného dizajnového podniku, ktorý by poskytol zamestnanie najmä mladým kreatívnym ľuďom, rekonštrukcia historického mosta, aby atraktívnil svoje okolie pre miestnych aj turistov - to boli niektoré z nápadov na vlastný projektový zámer študentov stredných škôl a gymnázií, s ktorými sa zapojili do diskusie v rámci putovnej časti Roadshow 2016. Organizátori súťaže sa snažia motivovať mladých ľudí, aby sa zamysleli nad tým, čo ich región reálne potrebuje, kde vidia najväčší problém alebo, naopak, potenciál. Aby kriticky hľadali príčiny problémov a svojim projektom sa snažili regiónu pomôcť. V niektorých školách

Počas svojho druhého dňa zavítala súťaž Roadshow 2016 aj do Hotelovej akadémie v Kežmarku.

So zámermi, cieľmi a úlohami súťaže sa oboznámili i študentky a študenti Gymnázia v Revúcej.

sa podarilo rozprúdiť aj malú diskusiu. Všeobecne platí, že ak sa mladých nejaký problém týka a vidia v ňom spojitosť so svojim každodenným životom, tak sú oveľa motivovanejší.

NIE VŠETCI MLADÍ SÚ PASÍVNI

Študenti aktívne reagovali na otázky týkajúce sa zlepšenia života v ich regióne, pričom za najväčšie problémy považovali nezamestnanosť, cestnú infraštruktúru,

zdravotníctvo a málo rozvinutý cestovný ruch. Mnohí z nich prichádzali s nápadmi, ako stav v týchto odvetviach zlepšiť aj prostredníctvom možnosti získať financie z Európskej únie. „Na niektorých školách, napríklad v Čadci alebo Turčianskych Tepliciach, mali žiaci už premyslené nápady na projekt, ktorý by chceli v danom regióne aj skutočne realizovať. Bol to napríklad program duálneho vzdelávania v automobilke alebo vybudovanie centra mládeže pre zmysuplné trávenie voľného času. Takýchto žiakov potom najviac zaujímali reálne podmienky na udelenie grantu - všeobecné podmienky, povinné prílohy k žiadosti, ako sformulovať cieľ projektu a podobne. Boli aj žiaci, pre ktorých bola motiváciou výhra smart televízora, tabletu alebo smart hodínok,“ informovala Lucia Korbélyiová z Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Roadshow na východe republiky, na snímke sú študenti Gymnázia vo Vranove nad Topľou.

Živá diskusia o potrebách regiónu, v ktorom mladí žijú, sa strhla aj v Obchodnej akadémii v Považskej Bystrici.

Pre víťazov, jednotlivcov aj pre školy, sú pripravené zaujímavé hodnotné ceny:

Pre školy:

1. cena - tovar v hodnote 10 000 eur

2. cena - tovar v hodnote 8 000 eur

3. cena - tovar v hodnote 6 000 eur

Každý člen víťazného tímu získa:

1. cena - Smart Tv 4K Ultra

2. cena – Tablet

3. cena - Smart hodinky

Každá zapojená škola bude môcť vytvoriť maximálne tri štvorčlenné družstvá, ktorých úlohou bude vypracovať projektový zámer a poslať ho na adresu Úradu vlády Slovenskej republiky do 31. decembra 2016. Prácu bude posudzovať odborná porota zložená zo zástupcov Úradu vlády SR, Centrálného koordinačného orgánu a jednotlivých riadiacich orgánov operačných programov. Vyhlásenie výsledkov so

slávnostným odovzďaním cien sa uskutoční do konca februára 2017.

UČITELIA MÔŽU POMÔŤ

Kritickú rolu zohrávajú pri pohľade na túto súťaž aj učiteľky a učelia. Ak je učiteľ otvorený, má moderné zmýšľanie, nebojí sa nových výziev, tak vie nadchnúť i žiakov. Ak je to, naopak, konzervatívnejší typ, má rád zabehnuté koľaje, tak takýto vplyv bude mať aj na žiakov. Poznámky typu „tomuto žiaci nebudú rozumieť“ alebo „toto je pre žiakov príliš ťažké“ svedčia o postoji učiteľa či učiteľky k danej téme a v konečnom dôsledku demotivujú žiakov. Prípravu projektových zámerov môžu brať pedagógovia ako „prácu navyše“, pretože žiaci sa budú na nich obracať s otázkami a učelia si budú musieť našťudovať nové veci.

Úrad vlády SR pripravil na svojej webovej stránke www.partnerskadohoda.gov.sk

užitečnú pomôcku pre školy a študentov. Môžu si tu stiahnuť formulár projektového zámeru, takisto tu nájdú vysvetlenia k vyplňaniu projektového zámeru, prezentáciu Roadshow 2016, dôležité stránky pre získavanie informácií a niektoré postupy pri vyplňaní formuláru projektového zámeru.

TERMÍNY ROADSHOW 2016:

Predloženie projektového zámeru: do 31. 12. 2016.

Hodnotenie: 31. 12. 2016 – 31. 1. 2017.

Výber tovaru: do 15 pracovných dní od oznámenia výsledkov.

Odovzdanie výhier:

- školám: do 30. 6. 2017

- členom družstiev: do 28. 2. 2017

Text a foto: Úrad vlády SR

VÝZVA ZA 50 MILIÓNOV EUR PRE KULTÚRNY A KREATÍVNY PRIEMYSEL

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky ako Sprostredkovateľský orgán pre Prioritnú os 3 (PO3): Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch, vyhlasuje výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Výzva bude otvorená do 28. februára 2017 a žiadatelia budú môcť na realizáciu svojich projektov získať podporu až do výšky 200-tisíc eur.

„Z pozície ministra kultúry sa dlhodobo snažím zmeniť vnímanie kultúry z odvetvia, ktoré zdroje iba spotrebúva, na tvorca hodnôt a rovnako aj generátora finančných zdrojov a pracovných miest. A je to práve kultúrny a kreatívny priemysel, ktorý je jednou z perspektívnych hybných síl rastu v Európskej únii,“ zdôraznil na tlačovej konferencii minister kultúry Marek Maďarič, ktorý spustil výzvu na predkladanie žiadostí o takzvanú decentralizovanú podporu z eurofondov.

Špecifickým cieľom výzvy je podpora udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle vytvorením priaznivého

Výzvu pre kultúrny a kreatívny priemysel vyhlásil minister kultúry SR Marek Maďarič.

prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií. Celková finančná čiastka alokovaná pre túto výzvu je 50 miliónov eur zo zdrojov EÚ. Pre Bratislavský kraj sú určené 2 milióny eur, zvyšných 48 miliónov si rozdelia ostatné slovenské regióny.

Oprávnenými žiadateľmi sú podnikateľské subjekty pôsobiace v kultúrnom a kreatívnom priemysle, pričom minimálna suma žiadanej podpory je 50-tisíc eur. Z nenávratného finančného príspevku môžu financovať napríklad nákup technológií a softvéru, úpravu in-

teriéru budov v súvislosti s inštaláciou technologických zariadení, marketingové aktivity, prenájom priestorov a technológií či kreatívnu tvorbu a produkciu na účely inovácií.

Podmienkou poskytnutia dotácie je vytvorenie nových pracovných miest a ich počet je jedným z hodnotiacich kritérií v procese odborného posudzovania projektov. Po ukončení realizácie projektu bude žiadateľ povinný udržať vytvorené pracovné miesta z vlastných zdrojov ešte tri roky.

Vyhláseniu výzvy na predkladanie žiadostí o decentralizovanú podporu z eurofondov predchádzali regionálne semináre a diskusie vo všetkých krajských mestách s cieľovými skupinami a zástupcami subjektov aktívnych v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

Všetky potrebné informácie o Integrovanom regionálnom operačnom programe Prioritnej osi 3, ako aj celé znenie výzvy nájdete na stránke Ministerstva kultúry SR v časti Podpora projektov, dotácie.

Text a foto: Ministerstvo kultúry SR

ZVEREJNITE SVOJ PROJEKT

Starostovia, primátori, predstavitelia regiónov, podel'te sa o svoje skúsenosti pri využívaní eurofondov s cieľom zlepšiť život v obciach a mestách. Predstavte svoj projekt na stranách časopisu Eurokompas.

Viac informácií získate na e-mailovej adrese editor@mkreo.sk

VODA, VEDOMOSTI A INOVÁCIE V DUNAJSKOM REGIÓNE

Piate výročné fórum Stratégie Európskej únie pre dunajský región sa uskutoční 3. a 4. novembra 2016 v priestoroch nového Slovenského národného divadla v Bratislave.

Dunajskú stratégiu schválila Európska rada v roku 2011 ako druhú z radu makroregionálnych stratégií. Prvou bola stratégia pre baltský región, v súčasnosti sú schválené ďalšie dve – jadransko-jónska a alpská stratégia. Partnerskými krajinami Slovenska, zapojenými do dunajskej stratégie, sú Nemecko (Bavorsko, Bádensko-Württembersko), Rakúsko, Česko, Maďarsko, Slovinsko, Chorvátsko, Srbsko, Bulharsko, Rumunsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Moldavsko a päť oblastí Ukrajiny.

Počas dvojdňového fóra s názvom Innovative Flows – Water, Knowledge and Innovation in the Danube Region (Inovačné toky – voda, vedomosti a inovácie v dunajskom regióne) absolvue očakávaných 700 účastníkov viacerých spoločných platforiem, ale hlavne workshopov na témy znalostná spoločnosť, kvalifikovaní ľudia, konkurencieschopný región, vodné hospodárstvo, spoločné inovácie, voda a poľnohospodárstvo, ideálny model nadnárodnej spolupráce a ďalšie.

V prvý deň fóra sa uskutoční aj stretnutie 14 ministrov z dunajského regiónu zodpovedných za výskum a inovácie, ktorí budú hľadať konkrétne možnosti vzájomnej spolupráce. Stretnutiu bude predsedáť slovenský minister školstva, vedy výskumu a športu Peter Plavčan.

Fórum organizuje Slovenská republika ako predsedajúca krajina tejto formy spolupráce prostredníctvom Úradu vlády SR ako národného koordinátora stratégie spolu s Európskou komisiou.

Ilustračné foto.

Účasť na fóre prisľúbili predseda slovenskej vlády Robert Fico, podpredseda Európskej komisie pre Energetickú úniu Maroš Šefčovič, eurokomisár pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport Tibor Navracsics a ďalší hostia. Okrem nich sa organizátori očakávajú účasť ministrov Petra Plavčana a László Sólymosa, ako aj predsedu Medzinárodnej komisie pre ochranu rieky Dunaj Petra J. Kalasa. Na záver fóra prevezme predsedníctvo Dunajskej stratégie od ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Miroslava Lajčáka maďarský minister zahraničných vecí a obchodu Péter Szijjártó.

Dunajská stratégia predstavuje politický nástroj regionálnej politiky EÚ, ktorého cieľom je koncentrovať úsilie partnerských štátov na riešenie spoločných problémov regiónu. Implementácia dunajskej stratégie je založená na práci v rámci 11 prioritných oblastí, ktoré sú koordinované dvojicou krajín. Slovensko koordinuje prioritnú oblasť 4 (ochrana vôd) s Maďarskom a prioritnú oblasť 7 (vedomostná spoločnosť) so Srbskom.

Prvé výročné fórum dunajskej stratégie sa konalo v roku 2012 v nemeckom Regensburgu za účasti nemeckej kancelárky A. Merkelovej. Viacero ministrov na národnej úrovni sa zúčastnilo aj na ostatnom fóre, ktoré sa uskutočnilo v Ulme minulý rok.

Úrad vlády SR
Foto: Shutterstock

NOVÝ AKČNÝ PLÁN eGOVERNMENTU

Schválenie nového akčného plánu pre elektronickú verejnú správu na obdobie 2016 až 2020 bolo jednou z diskutovaných tém na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti pod slovenskou predsedníckou taktovkou.

Nové médiá v súčasnosti vytlačujú staré zaužívané spôsoby komunikácie. Vybavovanie úradných povinností cez webový prehliadač či mobilnú aplikáciu z pohodlia domova sa stáva celosvetovou realitou. Nemožno sa teda diviť, že postupný prechod na elektronickú verejnú správu sa zdá neodvratiteľný. Tieto zmeny zjednodušia život nielen podnikateľom a firmám, ale aj bežným občanom v celej Európskej únii. Súkromný sektor pružne reaguje na technologické novinky, no ich implementácia do verejnej správy nie je jednoduchým krokom. Členské štáty a Európska komisia sa zaviazali prispieť k prosperujúcej a inovatívnej digitálnej Európe ambicióznymi úlohami uvedenými v novom Akčnom pláne – zoskupení politických nástrojov na podporu modernizácie verejných správ.

Úlohou európskych štátov je disponovať do roku 2020 otvorenou, efektívnou a inkluzívnou verejnou správou, ktorá bude poskytovať cezhraničné, personalizované a používateľsky prívetivé elektronické verejné služby. Nový spôsob poskytovania služieb bude využívať inovatívne prístupy a moderné technológie, ktoré budú v plnej miere napĺňať požiadavky občanov a podnikateľov.

„Nové cezhraničné elektronické služby otvoria na diaľku a z pohodlia vašej obývačky doposiaľ len komplikovane dostupné služby zahraničných verejných organizácií, ako sú napríklad rôzne úrady, knižnice, múzeá či archívy

Ilustračné foto.

a prispieť nielen ku komfortu nášho občana a podnikateľa, ale tiež k plne

fungujúcemu digitálnemu jednotnému trhu. Dohoda členských krajín v týchto záveroch Rady nastavila vysoký štandard pre všetky administratívy v EÚ, čo slovenské predsedníctvo považuje za dôležitý krok vpred,“ zdôraznil podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu Peter Pellegrini.

Prijaté zmeny umožňujú priebežné dopĺňanie nových úloh do akčného plánu po zhode členských štátov alebo na základe dobrých nápadov od občanov a podnikateľov na platforme participácie egovernment4eu. Novinkou je aj vznik európskeho riadiaceho výboru pre Akčný plán eGovernmentu, ktorý prvý raz predstavili v Bratislave počas konferencie Digital Assembly 28. až 29. septembra 2016.

Princípy akčného plánu:

- **všetko vybavíme online bez nutnosti fyzickej návštevy úradov, a to aj v prípade, že občania žijú a pracujú v rôznych krajinách EÚ,**
- **koniec duplicitného oznamovania jednej veci úradom v EÚ,**
- **bezpečnosť a dôveryhodnosť novej formy komunikácie.**

Zdroj: eu2016.sk
Foto: Shutterstock

VEDCI A VÝSKUMNÍCI SA MÔŽU UCHÁDZAŤ O PODPORU

ROK 2016 – PRE VÝSKUM JE K DISPOZÍCII UŽ VIAC AKO 500 MILIÓNOV EUR

Súkromná sféra, vedecká a akademická obec sa aktuálne môžu uchádzať o viac ako pol miliardy eur na výskum a inovácie.

Výskumná agentúra vyhlásila v máji 2016 dve otvorené výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (NFP):

1. Výzvu na podporu Priemyselných výskumno-vývojových centier v oblastiach špecializácie RIS3 SK (kód OPVaI-VA/DP/2016/1.2.1-02). Je určená pre podnikateľský sektor za účinnej spolupráce s výskumnými organizáciami, univerzitami a podobne. Na túto výzvu je k dispozícii alokácia 256 miliónov eur. Je otvorená, druhé kolo predkladania projektov je najneskôr k 31. 12. 2016.

2. Výzvu na podporu Dlhodobého strategického výskumu a vývoja v oblastiach špecializácie RIS3 SK z hľadiska dostupných vedeckých a výskumných kapacít

SR (kód OPVaI-VA/DP/2016/1.2.1-03). Alokovanú sumu vo výške 288 miliónov eur môžu budúci prijímatelia pomoci vo vytvorených konzorciách využiť najmä

na priemyselný a experimentálny výskum v jednotlivých oblastiach špecializácie RIS3.

Obe výzvy na dopytovo orientované projekty sú otvorené, žiadatelia tak môžu predkladať svoje projekty až do vyčerpania alokovanej sumy pre jednotlivé výzvy.

„Vysoký počet prijatých žiadostí o NFP sme doposiaľ zaregistrovali v rámci výzvy na podporu Priemyselných výskumno-vývojových centier v oblastiach špecializácie RIS3. Vo Výskumnej agentúre (VA) je momentálne v procese posudzovania až 280 žiadostí,“ uviedol generálny riaditeľ VA Rastislav Beliansky.

Nielen informácie k výzvam, ale aj ostatné informácie k operačnému programu Výskum a inovácie sú dostupné na webovom sídle www.opvai.sk a na www.vyskumnaagentura.sk.

VÝSKUMNÁ AGENTÚRA AKO SPROSTREDKOVATEĽSKÝ ORGÁN PRE OPVAI

Výskumná agentúra pôsobila do 30. júna 2015 pod názvom Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ (ASFEU). V programovom období 2014 – 2020 vystupuje Výskumná agentúra v role jedného z dvoch sprostredkovateľských orgánov pre OP VaI. Zabezpečuje proces implementácie projektov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Cieľom je zaistenie kontinuálneho procesu prijímania, hodnotenia, finančného riadenia a monitorovania dopytovo-orientovaných a národných projektov. Tie musia

byť v súlade s dokumentom Poznatky k prosperite - Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky (RIS3 SK). Ide o základný rámcový strategický nástroj pre podporu výskumu a inovácií na Slovensku. Jedným z jeho cieľov je zvýšenie príspevku výskumu k hospodárskemu rastu cestou globálnej excelentnosti a lokálnej relevantnosti.

Výskumné projekty programového obdobia 2014 – 2020 majú byť zamerané najmä na:

- materiálový výskum a nanotechnológie,
- informačno-komunikačné technológie,
- biotechnológie a biomedicínu,
- pôdohospodárstvo a životné prostredie vrátane moderných chemických technológií šetrných k životnému prostrediu,
- udržateľnú energetiku a energie.

Výskumná agentúra aj naďalej administruje takmer 1500 projektov implementovaných v rámci operačných programov Vzdelávanie a Výskum a vývoj z programového obdobia 2007 – 2013.

OPERAČNÝ PROGRAM VÝSKUM A INOVÁCIE

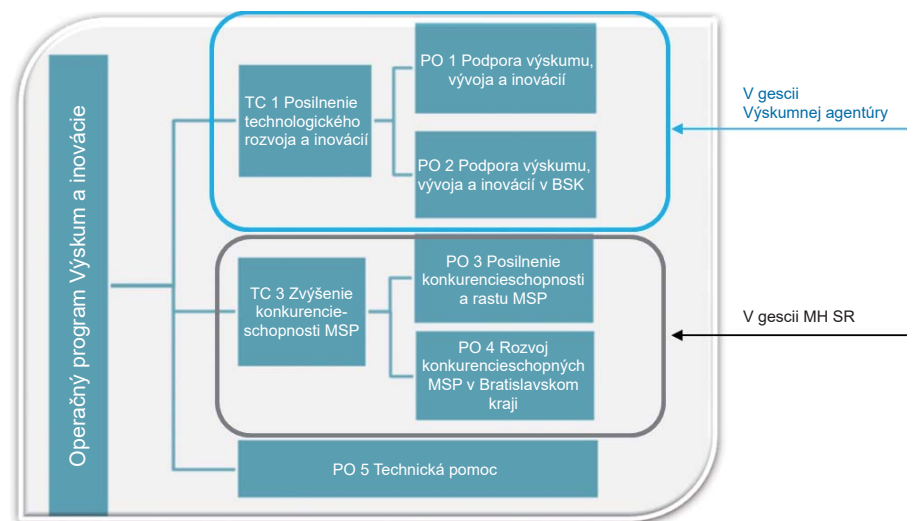
Predstavuje spoločný programový dokument Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstva hospodárstva SR pre poskytnutie podpory z Európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 – 2020. Zámerom je vytvorenie stabilného prostredia priaznivého pre inovácie pre všetky relevantné subjekty a pre podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému výskumu, vývoja a inovácií ako základného piliera pre zvyšovanie konkurencieschopnosti, udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti. Operačný program výskum a inovácie

(OPVaI) nadväzuje na operačný program Výskum a vývoj a operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast z programového obdobia 2007 – 2013. Celková alokácia pre OPVaI za zdroje EÚ predstavuje 2 266 776 537 eur. Z toho viac ako tri štvrtiny financií sú určené na posil-

nenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií. Zvyšná časť je alokovaná na podporu zvýšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov. V gescii Výskumnej agentúry je OPVaI realizovaný prostredníctvom dvoch prioritných osí 1 a 2 (modrou).

Štruktúra OPVaI na úrovni tematických cieľov a prioritných osí, rozdelenie kompetencií.

STOVKY POMÔCOK OD ZAMESTNANCOV VÝSKUMNEJ AGENTÚRY PRE ŠKOLÁKOV

Výskumná agentúra sa už po druhýkrát v auguste tohto roka zapojila do charitatívnej zbierky na pomoc školákovi. Projekt s názvom „Školská aktovka“ už tradične zamestnancov oslovil. Ide o jednoduchú pomoc pre rodiny, ktoré si vzhľadom na svoju finančnú situáciu nemohli dovoliť nakúpiť školské pomôcky pre svoje ratolesti. Prostredníctvom pomoci zamestnancov bolo možné zabezpečiť množstvo užitočných školských pomôcok. Veľa detí po celom Slovensku tak v tomto školskom roku aj vďaka pomoci Výskumnej agentúry vykročilo do školy s plnými aktovkami a s úsmevom na tvári. Projekt organizovalo aj tento rok Metodicko-pedagogické centrum.

„Som rád, že našich zamestnancov zbierka zaujala a spoločne sme mohli prispieť na dobrú vec. Takéto iniciatívy vždy radi podporíme a opätovne sa do nich ak-

Ilustračné foto.

tívne zapojíme,“ uviedol generálny riaditeľ Výskumnej agentúry Rastislav Beliansky.

Zapojiť sa do akcie bolo možné dvoma spôsobmi. Odovzdaním starších, ale použiteľných školských pomôcok alebo vyzbieraním financií, z ktorých sa účelo-

vo zakúpili nové pomôcky. Rovnako ako minulý rok, aj tentokrát sa zamestnanci ochotne zapojili a prispeli k úspechu celej akcie. Iniciatívu podporili najmä finančnými príspevkami. Do Metodicko-pedagogického centra odišlo z Výskumnej agentúry koncom augusta 2016 jedno plne naložené auto s vecami, ktoré sa malým školákovi pri nástupe do školy určite zišli. K deťom vďaka príspevku Výskumnej agentúry popu-

tovali stovky pomôcok v podobe pier, peračiek, farbičiek, kalkulačiek, blokov či zošitov.

Text, graf a foto: Odbor informovania a komunikácie Výskumnej agentúry

NATÁLIA DUBNICAYOVÁ:

AJ MALÉ PROJEKTY NÁS POSÚVAJÚ ĎALEJ

Čičmany pútajú pozornosť. Je tomu tak v súčasnosti a platilo to aj v minulosti. Keď známy architekt Dušan Jurkovič inicioval vystavenie poschodového domu s ornamentmi z tejto obce na Národopisnej výstave v Prahe v roku 1895, vyvolal záujem verejnosti i odborníkov. Dnes sú Čičmany obcou, do ktorej prichádzajú tisíce návštevníkov. Starostke Natálii Dubnicayovej sa darí získavať financie na modernizáciu aj prostredníctvom mikroprojektov s využitím eurofondov.

Na pozícii starostky ste druhé funkčné obdobie. Spomeniete si na prvý projekt, ktorý ste realizovali?

Prvý projekt bol z Programu obnovy dediny. Z pohľadu financií to bol malý projekt, ale pre nás dôležitý. Vysadili sme zeleň, skrášlili verejný priestor. Zmeny sú viditeľné a potešili občanov a aj návštevníkov.

Začiatky s prípravami dokumentácie a splňaním rôznych podmienok projektov boli asi dosť náročné, ako sa na ne pozeráte dnes?

Určite je potrebné venovať čas na zoznámenie sa s potrebnou dokumentáciou na prípravu projektov, porozumieť výzvam a mechanizmom financovania. Potrebuje odbornú konzultáciu, bez toho to nejde. Dôležité je urobiť si finančnú analýzu. Pri prvom projekte je to ťažšie, ale potom už viete, čo vás čaká. Pravidlá sú dané, musíte ich rešpektovať a sústrediť sa na ich splnenie.

Postúpila som žiadosť na obnovu drevených lávok a potešila som sa, keď sme boli úspešní pri získaní sumy 5-tisíc eur. Stretla som sa potom aj s názorom, že za takú malú sumu sa neoplatí plytvať časom, ale pre takú malú obec, ako je naša, je aj takáto čiastka prínosom. Vysadili sme zeleň, skrášlili verejný priestor, zmeny bolo hneď vidieť.

Naša obec sa zapojila do projektov cezhraničnej spolupráce s Českom a Poľskom. Sústredili sme sa na to, čo je pre nás tradičné – uchovanie kultúrneho ľudového dedičstva. Vybudovali sme náučné kultúrne chodníky, oddychové zóny, ktoré poskytujú návštevníkom dôležité informácie o obci, jej histórii našom výnimočnom ľudovom kroji, výšivkách, ľudovej architektúre, čičmian-

Pochodový originálne zachovaný Radenov dom patrí medzi najväčšie atraktivity Čičmian.

Kultúrny náučný chodník sprevádza návštevníkov celou obcou.

Zrekonštruované lávky cez potok.

ských ornamentoch a aj o prekrásnom okolí Strážovských vrchov, faune, flóre, turistických možnostiach. Tieto výstupy z projektov pozitívne hodnotia návštevníci našej obce a aj tu žijúci občania.

O ktoré stavby a pamiatky majú návštevníci obce najväčší záujem?

Záujem návštevníkov sa sústreďuje na našu ľudovú architektúru – drevené maľované domčeky, ktoré sa nachádzajú v dolnej časti obce vyhlásenej za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. Pozornosť púta najmä Radeňov dom a dom číslo 42, historickou dominantou obce je zrekonštruovaný rímskokatolícky barokový kostol z roku 1699 a vynovený zemepánsky kaštieľ z konca 18. storočia. Pozornosť v nemalej miere púta aj náš čičmiansky ľudový kroj. Veľký podiel na hodnote a popularite čičmianskeho ľudového odevu má jednoznačne výšivka, ktorá vyniká svojou technickou dokonalosťou, motívmi a farebnosťou.

Využili sme cezhraničnú spoluprácu s Českom a Poľskom. V rámci týchto projektov boli aj menšie investičné akcie. Viditeľné sú náučné kultúrne chodníky, oddychové zóny, informačné tabule, ktoré sme dovtedy nemali. Čičmany sú hojne navštevované turistami a hodnotia tieto zmeny pozitívne.

Čičmany sú rozložené v plytkej kotliny Strážovských vrchov pod vrchom Strážov. Okolie našej obce poskytuje množstvo príležitostí na letnú a zimnú turistiku, oddych a rekreáciu. V okolí je niekoľko značkovaných turistických chodníkov s možnosťou vystúpiť na vrch Strážov a blízku Javorinku, kde sa nachádza lyžiarske stredisko.

Starostka obce pri jednej z dvoch zmenšených kópií čičmianskych dreveníc, ktoré sú súčasťou kultúrneho náučného chodníka.

Hodnotíte realizované projekty ako prínos k rozvoju turistického cestovného ruchu v obci?

Náučný kultúrny chodník je akousi malou pridanou hodnotou pre návštevníkov, ktorých sprevádza po celej obci, poskytuje im zaujímavé informácie a spríjemňuje pobyt. To, čo ich však priťahuje sú samotné Čičmany. Na základe svojho záujmu a výberu sa návštevníci pohybujú po celej obci a jej okolí. Navštevujú národopisnú expozíciu, využívajú lyžiarske stredisko, reštauračné a ubytovacie služby penziónov, predaj-

ne suvenírov, čo nepochybne prispieva k podpore podnikateľského prostredia v oblasti turistického cestovného ruchu. Cením si každú jednu vec, každý projekt, ktorý prispeje k zlepšeniu prostredia a života v našej obci.

Pre výraznejší rozvoj turistického cestovného ruchu je potrebné zamerať sa na rozvoj služieb, rekreačné a športové vyžitie.

Pozornosť venujete aj propagácii obce. Čo považujete v tejto oblasti za najdôležitejšie?

Čičmany sú jednoducho Čičmanmi. Bol o ne záujem v minulosti, je aj dnes, a dúfam, že bude aj v budúcnosti. Propagáciou samou osebe sú už spomínané zvláštnosti - ľudová architektúra, čičmianske ornamenty, ľudový kroj výšivky.

Samostatnou témou v oblasti propagácie obce bolo oblečenie slovenských športovcov na olympiádach. Spolupracovali ste s Olympijským výborom?

Áno, spolupráca so slovenským Olympijským výborom priniesla výraznú propagáciu obce. Vytiahla čičmiansky ornament ešte ďalej, stal sa symbolom Slovenska, na čo sme veľmi hrdí. Táto forma propagácie podstatne zvýšila návštevnosť našej obce, prichádzajú aj mladí ľudia a rodiny s deťmi. Kolekcia oblečenia s čičmianskymi ornamentmi bola prvýkrát na Olympiáde v Londýne v roku 2012, potom v Soči 2014 a aj tento rok v brazílskom Riu.

Čičmany v Žilinskom kraji sú známe svojou unikátnou ľudovou architektúrou s vonkajšou ornamentálnou výzdobou domov, ktorá má v obci takmer 300-ročnú tradíciu. Čičmianske ornamenty sú zapísané do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Výnimočný je ľudový kroj s bohato zdobenou výšivkou. V dolnej časti obce sa nachádza 115 zrubových domov, z ktorých je 33 evidovaných ako národná kultúrna pamiatka. V roku 1977 vyhlásili dolnú časť Čičmian za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. Medzi najznámejšie objekty patrí originálne zachovaný poschodový Radenov dom a dom číslo 42, kde sa nachádza národopisná expozícia v majetku Žilinského samosprávneho kraja, v správe Považského múzea v Žiline. Medzi národné kultúrne pamiatky patrí aj rímskokatolícky barokový kostol Povýšenia sv. kríža z roku 1699. Neprehliadnuteľný je aj zemepánsky kaštieľ z konca 18. storočia.

Dolná časť obce je vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry.

Rekonštrukcia kaštieľa v Čičmanoch sa uskutočnila od júna do decembra 2015 aj prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Cením si každú jednu vec, každý projekt, ktorý prispeje k zlepšeniu prostredia a života v našej obci. Pre výraznejší rozvoj turistického cestovného ruchu je potrebné zamerať sa na rozvoj služieb, rekreačné a športové vyžitie.

Aj táto minca má však svoju druhú stranu. Je ňou skutočnosť, že čičmianske ornamenty sa začínajú používať na rôznych miestach a veciach a podľa môjho názoru sa stráca ich autenticita. Stávajú sa akoby bežnou vecou, obávam sa, aby sa ich ľudia nepresýtli. Preverovali sme si túto oblasť aj právnu cestou, ale je to veľmi komplikované, uvidíme aký to bude mať výsledok.

Jaroslav Kizek

Foto: autor

REGIOSTARS – SÚŤAŽ INOVATÍVNYCH EURÓPSKÝCH PROJEKTOV

V rámci Európskeho týždňa regiónov a miest sa 18. 10. 2016 odovzdávali ceny RegioStars. Táto každoročná súťaž kladie v rámci celej EÚ dôraz na najviac inovatívne a inšpiratívne projekty financované Európskou úniou.

Súťaž každoročne vypisuje Európska komisia, generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku. Jej cieľom je oceniť originálne a inovatívne projekty financované z eurofondov. Zo 104 žiadostí posunula nezávislá odborná porota do užšieho výberu 23 finalistov. V druhej fáze si prestížnu trofej RegioStars prebralo z rúk eurokomisárky Coriny Cretu a predsedu poroty, poslancu EP Lamberta van Nistelrooija, päť víťazných projektov.

Tento rok sa súťažilo v piatich kategóriách: Podpora pre podniky pôsobiace v globálnej ekonomike, Stratégia sociál-

neho začlenenia, Udržateľný rast – obehové hospodárstvo, Trvalo udržateľný rozvoj miest. Nová kategória bola venovaná projektom s inovatívnymi riešeniami pre efektívnejšie spravovanie prostriedkov EÚ.

ÚSPEŠNÝ DCOM

Národný projekt Dátové centrum obcí a miest (DCOM), financovaný s podpo-

rou Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Operačného programu Informatizácia spoločnosti (OPIS), ktorého riadiacim orgánom je Úrad vlády SR, sa takisto zúčastnil súťaže Regiostars Awards 2016 v kategórii CITYSTAR – inovatívne riešenie pre udržateľný mestský rozvoj.

Národný projekt DCOM realizuje združenie DEUS a je zameraný na elektronizáciu samosprávy a rozvoj elektronických služieb poskytovaných na miestnej a regionálnej úrovni, do ktorého sa zapojilo viac ako 1 500 obcí a miest Slovenska s vyše 7 700 úradníkmi, čo predstavuje dostupnosť využívania elektronických služieb pre 1,37 milióna oby-

VÍŤAZI REGIOSTARS 2016:

Kategória 1 - Inteligentný rast: Nové príležitosti v globálnej ekonomike:

Kodaň Cleantech cluster (Dánsko / Hovedstaden)

Kategória 2 - Udržateľný rast - Obehové hospodárstvo:

CENTRO BIO: BIO-INDUSTRIES, biorafinéria a bioprodukty (Portugalsko / Centro)

Kategória 3 - Inkluzívny rast: Integrované bývanie - budovanie, začleňovanie a nesegregované komunity:

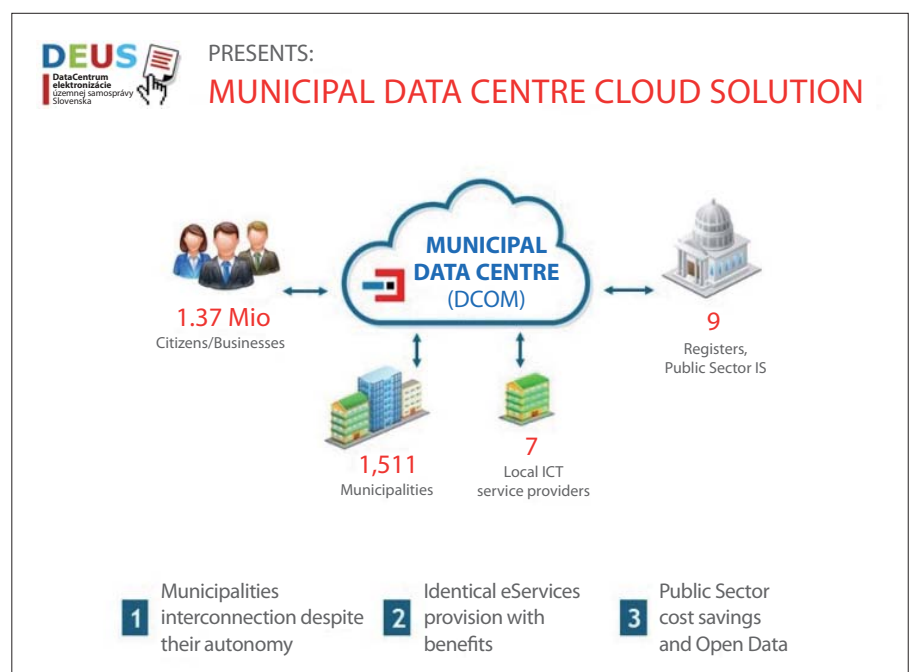
Akadémia sociálnej ekonomiky (Poľsko / Malopoľska Region)

Kategória 4 - CityStar: Trvalo udržateľný rozvoj miest:

Revitalizácia dolnej mestskej časti v Gdaňsku (Poľsko / Pomorskie vojvodstvo)

Kategória 5 - Efektívne riadenie:

Transparentnosť iniciatíva JONVABALIAI (Fireflies) (Litva)

vateľov Slovenska. Projekt DCOM rozšíri počet a skvalitní úroveň samosprávou poskytovaných elektronických služieb a výrazne zníži administratívnu záťaž úradníkom i občanom a podnikateľom samotných obcí a miest. Vybudované Dátové centrum obcí a miest poskytne mestám a obciam potrebné aplikácie ako službu, zabezpečí ich integráciu s informačnými systémami verejnej správy a zároveň sprostredkuje prístup verejnosti k elektronickým službám samosprávy. Služby poskytované v rámci DCOM budú zodpovedať okruhu originálnych kompetencií obcí a miest.

AJ MALÉ OBCE SÚ ONLINE

Informačný systém DCOM je integrovaný na 9 registrov a informačných systémov verejnej správy, konkrétne sú to: Kataster nehnuteľností, Finančná správa, Sociálna poisťovňa, Minister-

stvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredný portál verejnej správy, Register fyzických osôb, Register adries, Evidencia vozidiel a Register právnických osôb. DEUS preukázal schopnosť vytvárať strategické partnerstvá a integrovať najrozšírenejšie informačné systémy v obciach s Informačným systémom DCOM, a tak uzavrieť partnerstvá s významnými dodávateľmi informačných systémov obcí.

MEDZINÁRODNÉ OCENENIA

„Realizácia unikátneho projektu Dátové centrum obcí a miest je zásadným posunom vpred a začiatkom elektronizácie samosprávy na Slovensku, ktorá zlepší kvalitu života občanom a podnikateľom. Vybudovanie Informačného systému DCOM, jeho prínosy a funkcionality zaujali a získali uznanie aj medzi európskou špičkou, čo len potvrdzuje

správnosť technického a technologického riešenia projektu DCOM,“ povedal Adrián Belánik, výkonný riaditeľ DEUS, po úspešnej registrácii v súťaži. Projekt totiž už v minulosti potvrdil svoje technologické kvality ocenením EuroCloud Slovakia Award 2015 v konkurencii viac ako 50 zúčastnených projektov z 11 krajín rozdelených do 6 kategórií, čím sa projekt elektronizácie samosprávy zaradil medzi tri najlepšie európske cloudové projekty v kategórii Najlepšia cloudová služba pre vertikálny trh / Best Cloud Service for Vertical Markets. Projekt DCOM bol prezentovaný aj v rámci kongresu EuroCloud EXPO Congress 2015, ktorý sa uskutočnil na jeseň minulého roka v Barcelone, ako aj na kongresoch ITAPA na Slovensku a ďalších odborných fórach.

Úrad vlády SR, DCOM
Infografika: DEUS

www.eufondy.sk

VYBERTE SI NOVÝ PROGRAM

Vytvorme spolu lepšie a krajšie Slovensko

EUROPSKA UNIA

OPTP
operačný program
technická pomoc

Tento projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskej únie.

PRÍLEŽITOSŤ ZAČLENÍ SA SPÄŤ NA PRACOVNÝ TRH

Nezamestnaní, ktorí chcú zmeniť svoju situáciu a opäť sa uplatniť na trhu práce, majú v súčasnosti viacero možností na rekvalifikáciu, prípadne na získanie nových pracovných skúseností.

V ýnimočnou príležitosťou, hlavne pre dlhodobo nezamestnaných, je možnosť zapojiť sa do obnovy kultúrnych pamiatok. Na Slovensku prebiehajú projekty zamerané na túto oblasť od roku 2011. Doterajšia prax ukázala, že tento proces funguje a má aj potenciál do budúcnosti. „Na hrade Lietava pracujeme už 17 sezón. Naše združenie prešlo počas tejto doby niekoľkými etapami. Poslednou bolo zapojenie nezamestnaných do prác na hrade vďaka projektu Ministerstva kultúry a Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny, ktoré čerpajú financie z Európskeho sociálneho fondu. Funguje to od roku 2013, kedy sme prijali prvých deväť zamestnancov,“ hovorí Lubomír Chobot, výkonný riaditeľ Združenia na záchranu Lietavského hradu.

Národný projekt Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva so sebou prináša viaceré pozitívne zmeny. Okrem opätovného zapojenia ľudí do pracovného procesu je to užšia spolupráca medzi miestnymi úradmi a obcami pri realizácii spoločných projektov na vytvorenie nových pracovných príležitostí a posilnenie sociálno-ekonomickej súdržnosti v regióne. Medzi pozitívne efekty patrí aj oživenie turistického ruchu a rozvoj služieb, hlavne v obciach.

„Do roku 2015 muselo ísť podľa kritérií o nezamestnaných ľudí evidovaných na úrade práce. Dobré bolo, keď sme zobrali aj dlhodobo nezamestnaného, ktorý si takto našiel po čase prácu. Do tohto roku

Murovanie klenby hradnej pivnice na Lietavskom hrade.

však nebol v merateľných ukazovateľoch projektu stanovený percentuálny pomer nezamestnaných. V roku 2016 už ideme cez iný grantový program z Európskeho sociálneho fondu, kde už sú stanovené ukazovatele. 50 percent uchádzačov musí byť dlhodobo nezamestnaných, ďalší musia mať základné vzdelanie, ďalšie percento musí byť nad 50 rokov a zvyšok môžu byť nezamestnaní evidovaní na úrade práce. Bolo to náročné, pretože výber zamestnancov prebiehal cez výberové konania. Problémom nie je to, že by sme nemali dlhodobo nezamestnaných, ale to, že týmto ľuďom sa nechce praco-

vať. Zorganizovali sme okolo 10 výberových konaní, kam prišlo po 15 ľudí. Väčšinou túto prácu odmietali z dôvodu pešej dochádzky na hrad, finančných dôvodov, alebo to boli ľudia, ktorí chcú byť aj naďalej nezamestnaní a nesnažia sa riešiť svoju situáciu. Z každého výberového konania sme vybrali jedného až dvoch ľudí,“ zhodnotil Lubomír Chobot.

Podľa jeho slov sa im nakoniec podarilo postaviť tento rok dobrý pracovný kolektív, splnili ukazovatele, nie však počet zamestnancov. Na tento rok si stanovili na 22 (11 dlhodobo nezamestnaných, 4 so základným vzdelaním, 1 nad

50 rokov a 6 nezamestnaných), čo sa im nepodarilo. „Práve tieto merateľné ukazovatele považujem za najväčší problém projektu. V každom kraji sa s tým pasujú po svojom. Na východnom Slovensku nemajú problém tieto ukazovatele naplniť, ale napríklad v Žilinskom alebo Trenčianskom kraji už tieto problémy sú,“ doplnil výkonný riaditeľ Združenia na záchranu Lietavského hradu. Medzi problematické patria popri iných povinnostiach zamestnávateľov hlavne exekúcie. Niektorí nezamestnaní prijatí do zamestnania ich majú aj päť alebo šesť.

V rámci Národného projektu Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva sa zamestnávateľ zaviazal vytvoriť príslušný počet pracovných miest, prijať do zamestnania na dobu maximálne 7 mesiacov určitý počet nezamestnaných a zabezpečiť im prácu v rozsahu týždenného pracovného času. Medzi povinnosti zamestnávateľa patrí aj zaškolenie ľudí na výkon takých odborných alebo pomocných činností, ktoré sú schopní vykonávať. Pomocný zamestnanec vykonáva pomocné stavebné práce, práce pri stavbe podporných stavebných zariadení, odstraňuje prírodné a umelé prekážky, udržiava prístupové cesty, robí aj ďalšie pomocné činnosti. Odborný zamestnanec môže vykonávať stavebné práce, archeologický výskum, špecifické remeselné práce, asistuje pri archeologickom výskume a podobne. Cieľovými skupinami sú uchádzači o zamestnanie a znevýhodnení uchádzači o zamestnanie.

Strielňa po domurovaní a výhľad na široké okolie.

Práce na atike.

Národný projekt Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Miestami realizácie projektu sú Trnavský, Nitriansky, Trenčiansky, Banskobystrický, Žilinský, Prešovský, Košický kraj.

Trvanie projektu: od 1. 4. 2016 do 31. 1. 2018.

Výška nenávratného finančného príspevku: 6 500 000 eur.

V júli sa na hrade pracovalo aj počas sychravého počasia.

Aktivité súvisiace s ochranou kultúrneho dedičstva s podporou eurofondov sa robia na celom Slovensku. Je do nich zapojených okolo 40 hradov, ale aj historické parky či technické pamiatky.

Jaroslav Kizek

Foto: Združenie na záchranu Lietavského hradu

DO BUDATÍNSKEHO HRADU SA OPÄŤ VRÁTIL ŽIVOT

Stredovekí kupci prichádzajúci zo Sliezska ho pravdepodobne nemali veľmi v oblube, museli tu platiť mýto, takzvaný kráľovský tridsiatok. Po dlhých storočiach sa však pohľad ľudí na túto historickú pamiatku zmenil. Dnes sem cestujú radi a v čoraz vyššom počte.

Chátrajúca stavba je už tiež minulosťou. S postupnými úpravami jej areálu začal Žilinský samosprávny kraj v roku 2009. Počas prvej etapy opráv obnovili jedinečný anglický park z 18. storočia v okolí hradu. V druhej etape sa zamerali na hradnú vežu, ktorá tvorí typickú siluetu celej stavby. K parku a veži sa v roku 2016 pripojil aj samotný hrad a jeho kaplnka, ktorá dostala svoj pôvodný tvar z polovice 18. storočia.

VNÚTRI ČAKÁ MNOŽSTVO PREKVAPENÍ

Druhé a tretie podlažie Budatínskeho hradu dnes ponúka návštevníkom nevšedný zážitok. Vo vstupnej miestnosti majú k dispozícii multifunkčný informačný pult, priestor na sedenie a informačné stolíky. Prehliadka začína prechodom po historickom schodisku do rozsiahlej expozície drotárstva. V ďalších obnovených priestoroch čaká na milovníkov histórie kabinet kuriozít s raritami

z fondov Považského múzea v Žiline, artefakty spojené s dejinami mesta, dobový nábytok, exponáty viažuce sa na rekonštrukciu hradu, obrazy a mnoho iných zaujímavostí. Nechýba ani knižnica, čítareň, detská miestnosť a multifunkčný priestor vhodný na prednášky, semináre či tvorivé dielne.

Počas rekonštrukcie tu obnovili takmer tisíc štvorcových metrov priestorov, ktoré návštevníkom odhalia príbeh jednej z najstarších architektonických pamiatok

na území Žilinskej župy. Pozornosť si zaslužia hlavne zrekonštruované podlahy, nové okná, moderným normám vyhovujúca elektroinštalácia, ústredné kúrenie, klimatizácia, zreštaurované sú aj všetky omietky. Návrat múzea do Budatínskeho hradu si vyžiadal viac ako jeden milión eur prostredníctvom eurofondov a spolufinancovania Žilinského samosprávneho kraja.

NA OTVORENIE PRIŠLI TISÍCKY ĽUDÍ

Okolo 5-tisíc návštevníkov zavítalo v poslednú júlovú nedeľu tohto roku na sláv-

nostné otvorenie Budatínskeho hradu. Po desiatich rokoch sa mohli návštevníci opäť pozrieť aj do jeho vnútra. „Podarilo sa nám obnoviť ďalšiu časť našej národnej kultúrnej pamiatky a vytvoriť tak jedinečný priestor pre expozície Považského múzea. Po tom, ako sme zrekonštruovali Budatínsky park, hradnú vežu a jej fasádu, sme dnes pre návštevníkov otvorili aj kaplnku a samotný Budatínsky hrad,“ povedal na slávnostnom podujatí predseda Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) Juraj Blanár. Riaditeľka Považského múzea v Žiline Zuzana Kmeťo-

Hrad v Budatíne blízko Žiliny stojí na sútoku riek Váh a Kysuca už viac ako 700 rokov. Jeho základom bola, a dodnes je, mohutná valcovitá veža. Opevnenie hrad dostal počas vlády Matúša Čáka Trenčianskeho. Rok renesančnej prestavby – 1551 – nájdete na krbe na prvom poschodí veže. Na konci 18. storočia sa Budatínsky hrad dostal do majetku rodu Čákyovcov, ktorým patril až do roku 1945. Jednu z najväčších pohrôm zažila táto pamiatka na prelome rokov 1848 a 1849, kedy sa v jej blízkosti odohrala bitka pri Budatíne a hrad vyhorel. Požiar zničil stavebné konštrukcie, vnútorné vybavenie, zhorel aj významný archív. Odvtedy stavba dlhší čas chátrala. Celkovou obnovou prešla až na začiatku 20. rokov 20. storočia, kedy dostala dnešnú podobu. Ďalšia rekonštrukcia sa konala v 50. rokoch 20. storočia. Národnou kultúrnou pamiatkou je nielen Budatínsky hrad, ale aj obnovený park v jeho areáli.

Bezplatné prehliadky počas slávnostného otvorenia zrekonštruovaného Budatínskeho hradu boli obsadené až do večerných hodín.

PREHĽAD REKONŠTRUKCIÍ BUDATÍNSKEHO HRADU

2009 – 2011

Revitalizácia parku, takmer 700-tisíc eur (eurofondy + ŽSK, cezhraničná spolupráca PL – SK)

2012 – 2014

Obnova veže a fasády, viac ako 2,1 milióna eur (eurofondy + ŽSK)

2014 – 2016

Rekonštrukcia časti druhého a tretieho nadzemného podlažia, viac ako 1 milión eur (eurofondy + ŽSK)

2014 – 2016

Rekonštrukcia kaplnky, 522-tisíc eur (nórske fondy + ŽSK)

vá zároveň upresnila, na čo sa môžu záujemcovia tešiť najviac: „Vytvorili sme tu nový priestor pre ľudí a s radosťou môžem povedať, že v hrade sme sprístupnili aj jedinečnú a dlho očakávanú expozíciu drotárstva.“

Podľa slov žilinského župana je v Budatínskom hrade stále čo robiť. „Ostáva nám zrekonštruovať a dobudovať hospodársku budovu, ďalšie podlažia hradu i nádvorie. Zatiaľ sme tu investovali viac ako päť miliónov eur, na dokončenie nám chýbajú ešte okolo dva milióny,“ priblížil predseda Žilinského samosprávneho kraja. Z vlastného rozpočtu chce kraj dokončiť obnovy omietok južnej časti hradu a následne pokračovať v oprave severnej strany. Župan verí, že rekonštrukcia priláka do Budatínskeho hradu a jeho romantického areálu čoraz viac návštevníkov.

Lenka Zátoková, hovorkyňa ŽSK

Foto: Žilinský samosprávny kraj

MODERNIZÁCIA NEMOCNICE V HUMENNOM

Špecializované zdravotnícke zariadenie v odbore otorinolaryngológie vzniklo v máji 2006 po odštatnení pôvodného oddelenia tohto typu v Nemocnici A. Leňa.

Zdravotnú starostlivosť začali poskytovať na 20 lôžkach s jednou operačnou sálou v prenajatých priestoroch chirurgického pavilónu so značne opotrebovanou zdravotníckou technikou. Do nákupu novej techniky investovala spoločnosť od svojho vzniku takmer 500-tisíc eur z vlastných zdrojov. Modernizácia prístrojového vybavenia a nárast operačných výkonov priniesli potrebu vlastného zariadenia s dostatočným počtom lôžok, ambulancií a operačných sál. Roku 2012 po ročnej výstavbe novej nemocnice sa zariadenie presťahovalo do novej budovy, ktorá má lôžkovú i ambulantnú časť. Nemocnica v súčasnosti poskytuje liečebnú a preventívnu starostlivosť v oblasti otorinolaryngológie vo dvoch ORL ambulanciách, jednej foniatrickej ambulancii a v špecializovanej nemocnici so 42 lôžkami a dvoma operačnými sálami. Nemocnica poskytuje odkladnú i neodkladnú zdravotnú starostlivosť pre obyvateľov v spádovej oblasti okresov Humenné, Snina, Medzilaborce a Vranov nad Topľou. Zariadenie však eviduje spokojných klientov z celého Slovenska.

Vďaka vybaveniu audiologického pracoviska klinickým audiometrom, klinickým tympanometrom na vyšetrenie sluchu a prístrojom na meranie otoakustických emisií poskytuje nemocnica jedinečné audiologické služby v celej spádovej oblasti. Zároveň to umožňuje komplexné pooperačné sledovanie pacientov po otochirurgických zákrokoch.

Moderné vybavenie operačných sál kvalitnou prístrojovou technikou umožnilo nemocnici realizovať úplne nové operačné techniky:

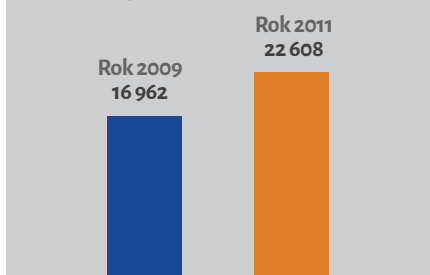
Nemocnica eviduje spokojných pacientov nielen zo svojej spádovej oblasti, ale z celého Slovenska.

- operácie nosovej dutiny a prínosových dutín laserovým prístrojom,
- operácie štítnej žľazy pomocou monitoringu zvrätneho nervu a elektrokoagulačnej jednotky BiClamp,
- operácie príušnej slinnej žľazy s využitím monitoringu tvárového nervu,
- širšie spektrum otochirurgických operácií pomocou kvalitného operačného mikroskopu,
- operácie podnebných mandlí u detí laserovou technikou,
- operácie mäkkého podnebia pri chrápaní laserovou technikou.

VÝZNAM PROJEKTU V ČÍSLACH

V ústavnej starostlivosťi sa zvýšil počet operačných výkonov. Roku 2009 operovali 1 801 pacientov, v roku 2011 už 3 048 pacientov, čo predstavuje nárast o 69,23 %.

Počet pacientov vyšetrených v špecializovanej ambulantej starostlivosťi

Pacienti mimo spádového regiónu prichádzajú takmer z celého Slovenska, napríklad aj z okresov Poprad, Liptovský Mikuláš, Rimavská Sobota, Levoča, Spišská Nová Ves, Skalica, Bratislava, Žilina, Trnava, Gelnica, Čadca, Kysucké Nové Mesto, Nitra, Považská Bystrica, Rožňava, Senec či Piešťany. Vyšší počet pacientov je však z okolitých okresov Michalovce, Sobrance, Stropkov, Svid-

ník, Bardejov, Prešov a okolie, Košice a okolie.

Zmenil sa i počet operácií, pri ktorých sa špecificky využíva zdravotnícka technika hradená z eurofondov.

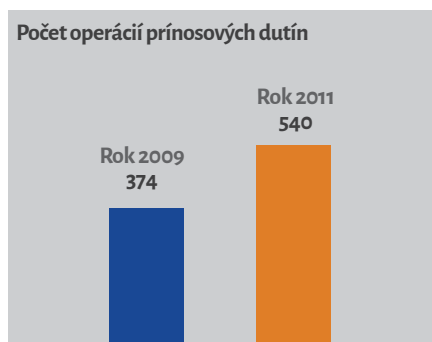
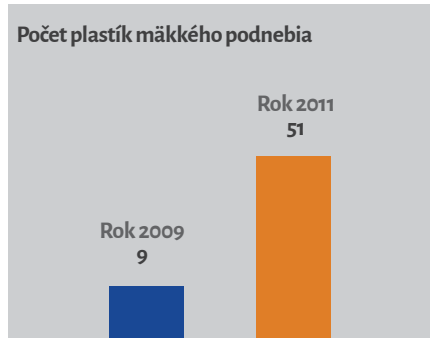
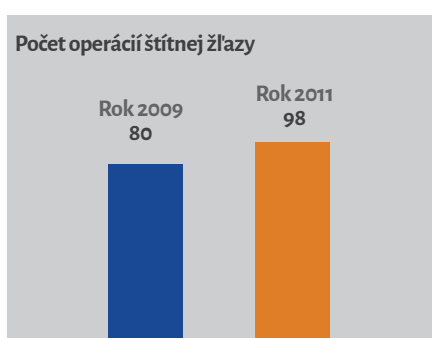
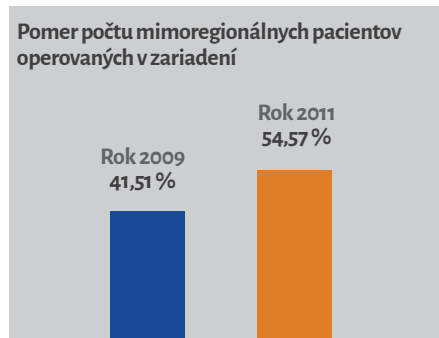
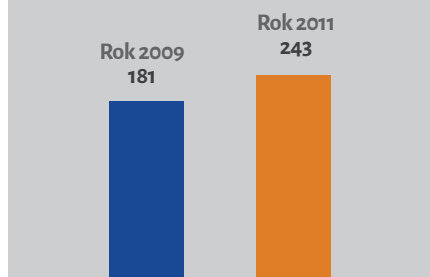
PLÁNY DO BUDÚCNOSTI

Vzhľadom na rozsah a komplexnosť poskytovaných služieb má špecializovaná nemocnica v Humennom ambíciu stať sa jedným z popredných pracovísk na

Klienti majú možnosť využiť okrem štandardných aj nadštandardne vybavené izby.

Počet tonzilotómii (zmenšenie podnebných mandlí) detským pacientom

Slovensku v odbore otorinolaryngológie. Keďže je priestorovo veľmi dobre vybavená, ďalšie úsilie zameria predovšetkým na skvalitňovanie prístrojovej techniky a technického vybavenia novej nemocnice. Dôraz plánuje kľásť predovšetkým na chirurgickú liečbu ochorení prínosových dutín, operácie krku so zameraním na štítnu žľazu a slinné žľazy. Ďalšou dôležitou oblasťou je otolaryngológia so zameraním na operácie stredného ucha. Ak bude trend zvyšovania počtu pacientov ďalej pokračovať, vedenie nemocnice perspektívne plánuje ešte rozšíriť priestory nemocnice, najmä jej lôžkovej časti, a prípadne prístavbu tretej operačnej sály.

FAKTY O PROJEKTE:

Prijímateľ: ORL Humenné, s. r. o.

Miesto realizácie projektu: Humenné

Obdobie realizácie projektu: 1. 12. 2009 - 31. 10. 2010

Prioritná os 1: Modernizácia zdravotníckeho systému nemocníc

Opatrenie 1.1: Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia špecializovaných nemocníc

Zdroj financovania EÚ: Európsky fond regionálneho rozvoja

Celkové zazmluvnené výdavky projektu: 479 913,54 eur

Zazmluvnený nenávratný finančný príspevok: 455 917,85 eur

Ciel' projektu: Nákup najmodernejšej, vysoko sofistikovanej techniky a prístrojového vybavenia s prednostným zameraním na diagnostiku a liečbu ochorení „skupiny 5“

Aktivity projektu: Nákup zdravotníckej a prístrojovej techniky na diagnostiku a liečbu ORL ochorení

Riadiaci orgán Operačného programu Zdravotníctvo – sekcia európskych programov a projektov, Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, 837 52 Bratislava 37, info.opz@health.gov.sk, www.opz.health-sf.sk.

Európska únia

Európsky fond regionálneho rozvoja

Dana Bečíková

Ministerstvo zdravotníctva SR

Foto: orlhe.sk

NOVÁ BYSTRICA PRECHÁDZA ROZSIAHLOU OBNOVOU

„Keď som hodil v 50. rokoch minulého storočia háčik do väčšej vody, hneď som mal pstruha,“ hovorí Alexander Griga, vyše sedemdesiatročný obyvateľ Novej Bystrice, miestnej časti Vychylovka, o prírodnej pamiatke Vychylovské prahy. Vznikala vplyvom rieky celé stáročia. Začína hneď vedľa novej budovy požiarnej zbrojnice, ktorú zrekonštruovali a zmodernizovali vďaka prostriedkom z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

„Pán Griga postavil v obci prvú hasičskú zbrojnicu, bolo to ešte za socializmu,“ spomína dobrovoľná hasička Štefánia Sučiaková na časy, keď bolo samozrejmosťou ísť na brigádu a spraviť pre obec niečo zadarmo. „Robili sme to radi, bola to zábava,“ doplnila Štefánia Sučiaková. Dnes majú v Novej Bystrici vysokú nezamestnanosť. Starosta takmer trojtisícovej obce Jozef Balačín hovorí, že všetky

„Kysuce sú chudobný kraj. Som šťastný, že sa zdroje EÚ dajú využiť aj v takýchto akoby zabudnutých regiónoch Slovenska,“ hovorí Alexander Griga z miestnej časti Vychylovka.

Prírodná riečna pamiatka Vychylovské prahy.

potrebné opravy a údržbu necháva na ľudí pracujúcich na aktivačných prácach. „Nenajímame si rôzne firmy, lebo naši domáci majstri dokážu urobiť to isté, ale za nepomerne menšie peniaze,“ vysvetlil starosta.

V Novej Bystrici sa snažia investovať do mladých cez výstavbu obecných bytov či prípravu pozemkov na individuálnu domovú výstavbu. Príkladom je aj pred-

seda dobrovoľných hasičov v miestnej časti Vychylovka Alexander Griga, ktorý pôvodnú hasičskú zbrojnicu nielen postavil, ale kedysi kúpil za vlastné aj pozemok pod ňou. Dnes do svojho koníčka, ktorý patrí obci, investuje ďalšie vlastné prostriedky. „Kysuce sú chudobný kraj. Som šťastný, že sa zdroje z EÚ dajú využiť aj v takýchto, akoby zabudnutých regiónoch Slovenska. Dnes mi budovu

hasičskej zbrojnice závidia v celom okrese,“ teší sa Alexander Griga.

Hasiči sú najbližšie až v 30 kilometrov vzdialenej Čadci. Preto predseda miestnych dobrovoľných hasičov túži po tom, aby sa obecna zbrojnica časom stala sídlom profesionálnych hasičov. Za dôvod považuje aj fakt, že v katastri obce Nová Bystrica sídli Múzeum kysuckej dediny s unikátnou úzkokolajovou úvratovou železničkou. Väčšina budov je tam z dreva. Ak by došlo k požiaru, kým by prišli profesionálni hasiči z Čadce, mohlo by už byť neskoro.

Preto má nová budova Hasičskej zbrojnice v miestnej časti Vychylovka veľký význam. Momentálne tu má obecný hasičský zbor asi tridsaťčlennú základňu. Majú k dispozícii tri hasičské autá, ale Alexander Griga myslí so sebe vlastnou zanietenosťou na všetky možné alternatívy. Preto kúpil z vlastných prostriedkov moderný čerpací stroj. „Ide o takzvanú ‚pees trojku‘ na rýchly zásah,“ vysvetľuje. „Túto čerpačku hodíme do osobného auta a kým vyjdú veľké hasičské stroje na zásah, môžeme oheň lokalizovať. Pri požiari ide vždy najmä o čas.“

MLADÍ SI DOPŔŇAJÚ KVALIFIKÁCIU

V Novej Bystrici myslia aj na dorast, ktorý by mal postupne nahradiť staršiu generáciu. Majú mladých hasičov, ktorí si dopŕňajú vzdelanie aj v Ústrednej škole hasičskej ochrany v Martine. „Teší ma, že Ústredný výbor dobrovoľnej hasičskej ochrany spolu s Ministerstvom vnútra podporujú činnosť obecných hasičských zborov, veď tie majú na Slovensku aj vyše storočnú históriu,“ doplnil Alexander Griga.

V obci oslávili vyše 80 rokov existencie dobrovoľného hasičského zboru. Jeho opodstatnenie preveril čas, aj preto, že obec má v katastri viac ako 12-tisíc hektárov lesov, ktoré spravujú. Štefánia Sučiaková však upozorňuje na fakt, že raz už vyhorel aj ich predseda hasičov, keď mu horelo humno a chliev: „Hasič musel hasiť aj u seba doma.“ Pritom, kým nemali novú hasičskú zbrojnicu, časť techniky skladovali aj u seba v pivniciach.

Mladí hasiči sa venujú krúžkovej činnosti aj v miestnej Základnej škole, kto-

Nová budova požiarnej zbrojnice, ktorá bola v Novej Bystrici-Vychylovke zrekonštruovaná a zmodernizovaná vďaka prostriedkom z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

„Nenajímame si rôzne firmy, lebo naši domáci majstri dokážu urobiť to isté, ale za nepomerne menšie peniaze,“ starosta takmer trojtisícovej Novej Bystrice Jozef Balačin.

rej hlavnú budovu postavili ešte v roku 1943. Takto fungovala s drobnými opravami až do roku 2009. „Bola už vo veľmi zlom stave, čo viem posúdiť, lebo som tu ako dieťa chodila a po vysokej škole som sem nastúpila učiť,“ hovorí zástupkyňa riaditeľa Štefánia Chovancová, ktorá inak vnímala stav budovy ako žiačka a inak ako učiteľka.

VYNOVENÁ ŠKOLA

Vďaka projektu z Regionálneho operačného programu sa stav školy výrazne zmenil. Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja získala nové podlahy, opravené steny, zateplené fasády, okná či bezbariérový prístup.

Zmenili sa aj hygienické podmienky, keďže došlo k rekonštrukcii kuchyne a jedálne. Najdlhšie, už 36 rokov, tu pracuje kuchárka Antónia Murčiaková: „Máme nové vybavenie, odsávačku pár či umývačku riadu, ako aj ďalšie zariadenia, a deťom u nás chutí, aj na dupľu chodia radi.“

Základná škola je spojená s materskou školou, čo oceňujú aj rodičia. „Je to oveľa lepšie, ako to bolo kedysi, alebo oproti iným školám v regióne,“ hovorí Katarína Cabadajová, „chodia sem moje dve deti, škôlka je kompletne zmenená oproti predchádzajúcemu stavu. Otvárajú už tretiu triedu, lebo rodičom, ako aj deťom, sa tu páči.“

„Ideme s dobou,“ dosvedčuje učiteľka v materskej škole Eva Hegyiová, „vďaka projektu máme interaktívnu tabuľu, nové hračky či nábytok.“

Malý Jakubko je predškôľák. Na rok už ide do základnej školy. V rámci výučby v materskej škole správne určuje geomet-

rické tvary, ale na otázku, či sa už teší do školy, hovorí prekvapivú odpoveď: „Nie, radšej by som bol ďalej v škôlke.“

Učiteľka v materskej škole Jana Taplková si zasa myslí, že vďaka projektu nemajú len krajšie prostredie: „Myslím, že dôležitá je aj skutočnosť, že sa zvýšila bezpečnosť. Staré okná sme mali zaklinované, nedali sa otvárať, a niektoré steny boli zvlhnuté.“

Z projektu ROP im nevyšli prostriedky na novú kotolňu, na ktorú im však finančne prispelo ministerstvo školstva, keďže stará kotolňa bola už v havarijnom stave. „Značné energetické úspory sme však dosiahli už po zateplení školy,“ ho-

Obci chýbala centrálna zóna, ktorá vznikla vďaka eurofondom.

„Škola už bola vo veľmi zlom stave. Viem to posúdiť, lebo som tu ako dieťa chodila a po vysokej škole som sem nastúpila učiť,“ spomína zástupkyňa riaditeľa Štefánia Chovancová.

vorí školská účtovníčka Alena Vojteková. Z pôvodných okolo 25-tisíc eur ročne na kúrenie dnes dokážu usporiť aj viac ako jednu tretinu.

Alena Vojteková získala vďaka prestavbe novú kanceláriu. Nové priestory majú nielen deti či učiteľia. Vedúca kuchyne musela úradovať na chodbe, teraz má vlastné priestory.

Rovnako boli zrekonštruované sociálne zariadenia pre deti. „Som rád, že sa Slovensko dostáva na inú, vyššiu úroveň,“ hovorí k projektom z EÚ riaditeľ školy Miroslav Pavelek. Dochádza podľa neho k zlepšeniu životných podmienok

Vo Vychylovke majú svetový unikát – horskú úvraťovú železniciu.

Škola získala aj moderný bezbariérový prístup.

pre obyvateľov. Školy sú z užívateľského hľadiska špecifické stavby. Nové generácie sa tu pripravujú na svoj život, preto je investícia do nich investíciou do našej budúcnosti.

Škola získala aj prístavbu, v ktorej sú nové učebne. V tej počítačovej deviácii hovoria o dobrom internetovom pripojení a kvalitných počítačových zostavách, na ktorých sa im darí zvládnuť učivo potrebné na prijatie na strednú školu. Chlapci Marek, Janko, Ivan a Martin sa chystajú na elektrotechnické štúdium, viacerí so špecializáciou na počítačové siete. V škole strihajú videá a využívajú výukové portály.

„Ide nám o to, aby sa deti naučili aktívne vyhľadávať informácie na internete,“ vysvetľuje učiteľka matematiky, fyziky a výpočtovej techniky Ľudmila Jarabíková a dodáva: „Vďaka počítačovej učebni a jej vybaveniu sme získali náhradu za elektronické fyzikálne laboratórium, ktoré takto dokážeme nahradiť.“

Z dievčat sa po skončení základnej školy stanú študentky obchodných akadémii. Škola má dobré meno aj v kvalite

„Dôležitá je aj skutočnosť, že sa zvýšila bezpečnosť. Staré okná sme mali zaklincované, nedali sa otvárať a niektoré steny boli zvlhnuté,“ hodnotí učiteľka v materskej škole Jana Talapková.

„Ideme s dobrou,“ teší sa učiteľka v materskej škole Eva Hegyiová.

výučby jazykov, keďže z projektu vybavili v prístavbe aj novú jazykovú učebňu.

Zástupkyňu riaditeľa Štefániu Chovancovú teší to, že vlastné priestory získal aj školský klub detí. „Do prestavby budovy sa totiž deti po vyučovaní stretávali vždy v jednej z tried. Teraz majú nové priestory, ktoré rady navštevujú, o návštevy školského klubu je z ich strany veľký záujem.“

Žiaci v novej jazykovej učebni.

„Som rád, že sa Slovensko dostáva na inú, vyššiu úroveň. Dochádza k zlepšeniu životných podmienok pre obyvateľov. Školy sú z užívateľského hľadiska špecifické stavby. Nové generácie sa tu pripravujú na svoj život, preto je investícia do nich investíciou do našej budúcnosti,“ hovorí k projektom z EÚ riaditeľ školy Miroslav Pavelek.

POČÍTAČE, ALE AJ POHYB

Množstvo trofejí, ktoré v škole majú, svedčí o dobrej fyzickej zdatnosti tunajších detí. Je to paradox, lebo škola doteraz nemá telocvičňu. Vďaka prestavbe z ROP si vybudovali za jedálňou aspoň v rámci jednej miestnosti priestor na cvičenie, kde okrem detí dnes trénujú aj karatisti. Na futbalové ihrisko v obci sa dá dostať cez rieku Bystrica vďaka novému mostu, ktorý vznikol takisto z ROP v rámci revitalizácie verejného priestranstva pred Obecným úradom.

Nová Bystrica je dlhá až 16 kilometrov, keďže sa k pôvodnej obci pričlenila miestna časť Vychylovka. Zároveň sa do obce prisťahovali obyvatelia z dvoch zatopených obcí, ktoré zanikli vznikom vodného diela Nová Bystrica. To zasobuje vodou Kysuce, ba aj krajské mesto Žilina, až po Rajeckú dolinu. Donedávna v obci chýbala centrálna zóna.

„Pôvodne tu nebolo nič,“ hovorí miestny obyvateľ Milan Brisuček, „teraz

V rámci revitalizácie centrálnej zóny postavili aj most cez dravú riečku Bystrica.

tu máme fontánu, hojdačky a ihriská pre deti, pre starších lavičky na posedenie.“

Dopĺňa ho obyvateľka obce Eva Pišojová: „Bolo tu len také ‚divoké‘ parkovisko. Teraz sa v tejto novej centrálnej časti zastavujú aj turisti, keďže odtiaľto začína cyklotrasa vedúca až do Poľska.“ Centrálnu zónu vhodne dopĺňa socha sv.

„Pôvodne tu nebolo nič, teraz tu máme fontánu, hojdačky a ihriská pre deti. Pre starších lavičky na posedenie,“ hovorí Milan Brisuček.

Tradičná kysucká šikmá šindľová strecha je typická pre centrum Novej Bystrice.

Jána Krstiteľa – patróna obce, ktorú obyvateľom kúpili ako dar na revitalizované námestie starosta Jozef Balačín a jeho zástupca Ján Šutiak. Stavba prístreška s hodinami v strede námestia má pôvod

v miestnej architektúre. „Vychádzalo sa z miestnych stavebných tradícií. Keďže na Kysuciach býva dlhá a tuhá zima, domy tu majú tradične šikmé šindľové strechy a kostoly vysoké veže, tiež so

šikmými strechami,“ vysvetľuje starosta obce.

LUDIA SI ZMENY POCHVALUJÚ

Z projektu vyregulovali aj koryto horskej rieky Bystrica, ktorá v obci často spôsobovala záplavy. Námestie získalo nové osvetlenie, lavičky aj parkovacie miesta. Teraz chcú projekt doplniť o nové autobusové zastávky v obci, ktoré postavia z vlastných zdrojov.

Ako vnímajú zmeny mladí obyvatelia Novej Bystrice? „Chodíme sa sem bicyklovať či korčuľovať,“ povedali svorne Monika a Aneta.

Deviatačka Darina, ktorá práve vedie svoju mladšiu sestru do školy, hovorí: „Veľmi veľa ľudí si sem chodí sadnúť len tak na lavičku, aby sa podvečer stretli a porozprávali.“

Vynovená centrálna časť Novej Bystrice.

„Vďaka novej počítačovej učebni a jej vybaveniu sme získali náhradu za elektronické fyzikálne laboratórium, ktoré takto dokážeme nahradiť,“ hodnotí učiteľka Ludmila Jarabicová.

Medzi prvých susedov, ktorí bývajú pri centrálnej zóne patrí dôchodkyňa Štefánia Cabadajová. „Je to veľmi pekné, to vám povie každý, ale aj užitočné. Ľudia, ktorí prichádzajú na obecny úrad či do kultúrneho domu, majú kde zaparkovať svoje autá a aj pred našim domom urobili nový chodník,“ pochválila zmeny v obci Štefánia Cabadajová.

Stanislav Háber

Foto: autor

ROP: OS 1 – Infraštruktúra vzdelávania: Základná škola v Novej Bystrici

Cieľom osi 1 je zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti vzdelávania prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie predškolských zariadení, základných a stredných škôl vrátane obstarania ich vybavenia. Rekonštrukcia a modernizácia Základnej školy v Novej Bystrici.

Začiatok a ukončenie realizácie projektu: 01/2008 – 03/2011

Zdroje EÚ: 1 181 251,96 eur

ROP: Os 4 – Regenerácia sídiel: Nové námestie v Novej Bystrici

Cieľom osi 4 je zvýšenie konkurencieschopnosti sídiel a zvýšenie kvality a bezpečnosti verejných priestranstiev, pričom globálny cieľ je definovaný ako zvýšenie dostupnosti a občianskej infraštruktúry a vybavenosti územia v regiónoch.

Začiatok a ukončenie realizácie projektu: 08/2009 – 10/2012

Zdroje EÚ: 587 885,34 eur

OS 4 – REGENERÁCIA SÍDEL 4.2. – Infraštruktúra nekomerčných záchranných služieb – Hasičská stanica Nová Bystrica

Cieľom opatrenia 4.2. je zvýšenie kvality a bezpečnosti verejných priestranstiev prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie zariadení nekomerčných záchranných služieb vrátane obstarania ich vybavenia.

Začiatok a ukončenie realizácie projektu: 01/2008 – 05/2011

Zdroje EÚ: 225 117,93 eur

KONTAKTY:

**Ministerstvo pôdohospodárstva
a rozvoja vidieka SR**

Dobrovičova 12
812 66 Bratislava

Tel. 00421 2 59 26 61 11

Fax: 00421 2 59 26 64 35

www.mpsr.sk

**Sekcia programov regionálneho
rozvoja**

Račianska 135/A
P.O. Box 1

830 03 Bratislava 33

e-mail: inforop@land.gov.sk

www.ropka.sk

ČERPANIE FONDOV EÚ STAV K 30. 9. 2016

Z celkového záväzku 2007 - 2013 v rámci všetkých 14 operačných programov programového obdobia 2007 - 2013 vyčerpala Slovenská republika k 30. 9. 2016 prostriedky vo výške 11 292,44 milióna eur, čo predstavuje čerpanie na úrovni 97,20 %.

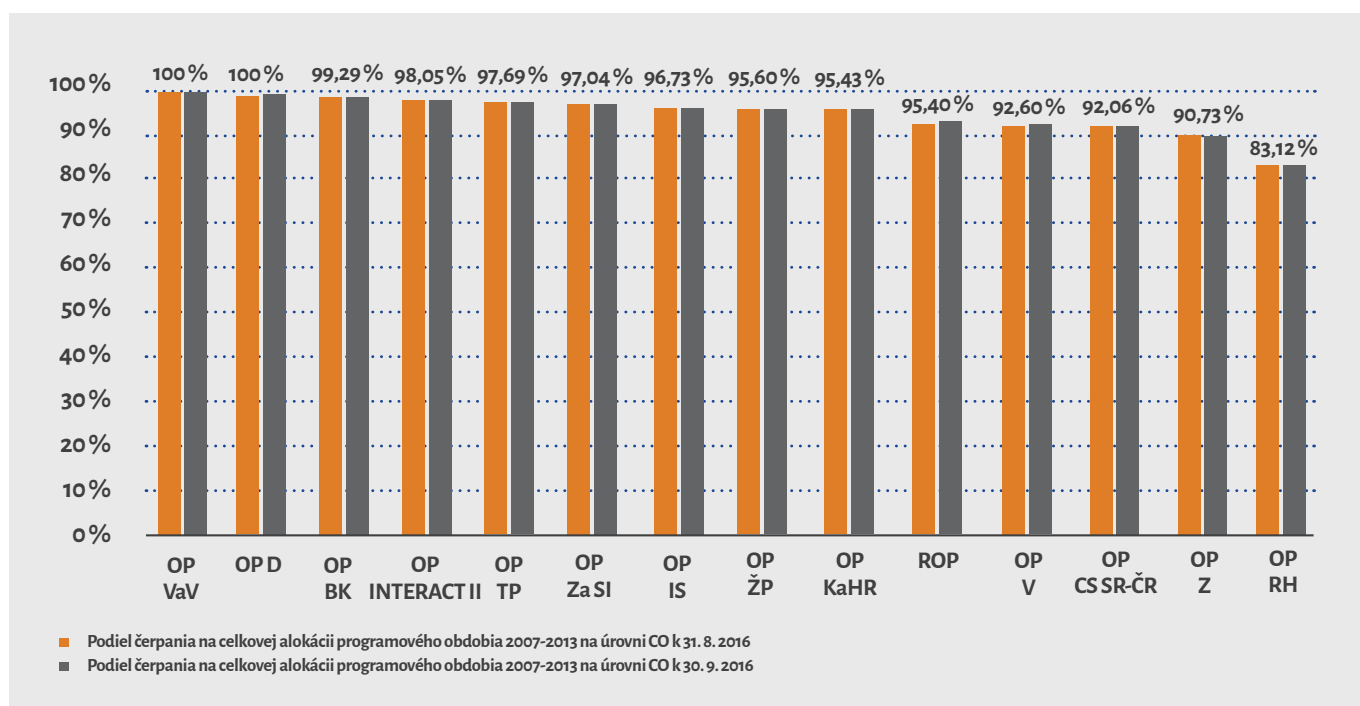
ČERPANIE ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV, KOHÉZNEHO FONDU A EURÓPSKEHO FONDU PRE RYBNÉ HOSPODÁRSTVO II. PROGRAMOVÉHO OBDOBIA 2007 - 2013

K 31. 12. 2015 sa skončilo oprávnené obdobie pre realizáciu výdavkov programového obdobia 2007 - 2013 a v roku 2016 pokračuje proces spracovávania týchto výdavkov na národ-

nej úrovni, ako aj voči EK. Pre vyčerpanie zostávajúcej alokácie programového obdobia 2007 - 2013 je potrebné na Ministerstvo financií SR predložiť oprávnené výdavky v minimálnej sume 331,12 mi-

lióna eur. Finálna úroveň čerpania bude známa po uzatvorení programového obdobia 2007 - 2013 na základe záverečnej dokumentácie, ktorá bude predložená Európskej komisii v marci 2017.

Graf č. 1: Porovnanie čerpania celkovej alokácie 2007 - 2013 (zdroj EÚ) za sledované OP k 31. 8. 2016 a k 30. 9. 2016.

Zdroj: MF SR

Čerpanie prostriedkov štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a EFF na úrovni certifikačného orgánu

OP NSRR

K 30. 9. 2016 vyčerpala Slovenská republika z celkového záväzku 2007 – 2013 vo výške 11 482,76 milióna eur prostriedky v sume 11 167,64 milióna eur. Táto suma predstavovala čerpanie na úrovni 97,26 %. Oproti predchádzajúcemu mesiacu sa čerpanie zvýšilo o 12,92 milióna eur, t. j. o 0,12 percentuálneho bodu.

Pre vyčerpanie zostávajúcej alokácie je

potrebné predložiť a schváliť oprávnené výdavky v minimálnej sume 321,02 milióna eur.

Operačný program INTERACT II

Z celkového záväzku 2007 - 2013 v rámci Operačného programu INTERACT II (29,31 milióna eur za zdroj ERDF) predstavovala suma schválených výdavkov 28,74 milióna eur k 30. 9. 2016 čerpanie na úrovni 98,05 %.

Operačný program cezhraničnej spolupráce SR - ČR 2007 – 2013

Z celkového záväzku 2007 – 2013

v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2007 – 2013 (92,74 milióna eur za zdroj ERDF) predstavovala suma schválených výdavkov 85,38 milióna eur k 30. 9. 2016 čerpanie na úrovni 92,06 %.

Operačný program Rybné hospodárstvo

Z celkového záväzku 2007 – 2013 (12,87 milióna eur za zdroj EFF) boli k 30. 9. 2016 vyčerpané prostriedky vo výške 10,70 milióna eur, čo predstavovalo čerpanie na úrovni 83,12 %.

ČERPANIE PROSTRIEDKOV EURÓPSKÝCH ŠTRUKTURÁLNYCH A INVESTIČNÝCH FONDŮV III. PROGRAMOVÉHO OBDOBIA 2014 - 2020 (BEZ EURÓPSKEHO POĽNOHOSPODÁRSKEHO FONDU PRE ROZVOJ VIDIEKA)

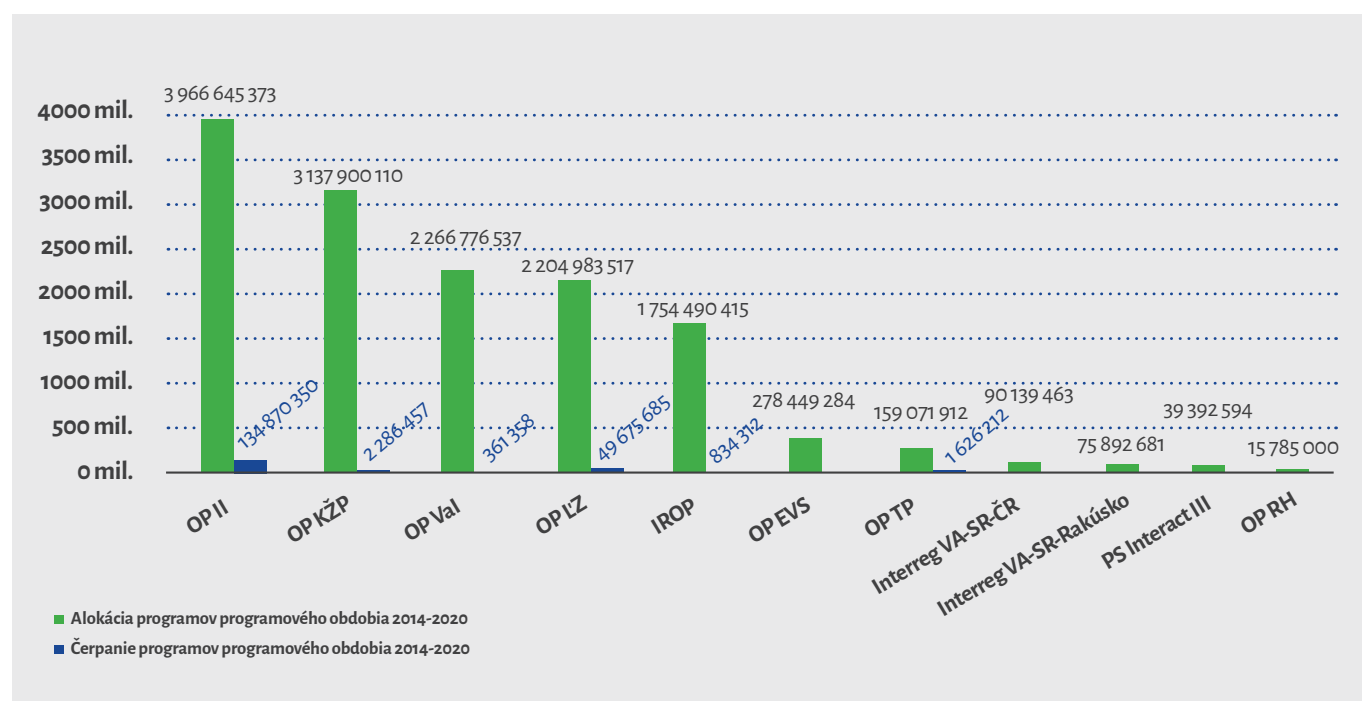
Z celkového záväzku 11 operačných programov programového obdobia 2014 - 2020 (13 989,53 milióna eur), pri ktorých plní Ministerstvo financií SR funkciu certifikačného orgánu, boli k 30. 9. 2016 schválené

prostriedky vo výške 189,65 milióna eur, čo predstavuje čerpanie na úrovni 1,36 %.

Aktuálne sa sleduje plnenie pravidla n+3, ktorého prvý mílnik vo výške 642,52 milióna eur sa bude prvýkrát

odpočtovať k 31. 12. 2017. Na základe stavu k 30. 9. 2016 je pre jeho splnenie potrebné na úrovni certifikačného orgánu schváliť a do 31. 12. 2017 zaslať Európskej komisii výdavky v minimálnej výške 452,86 milióna eur.

Graf č. 2: Prehľad celkovej alokácie a čerpania (zdroj EÚ) operačných programov programového obdobia 2014 - 2020 v eurách.

Zdroj: MF SR

ENGLISH SUMMARY

ROADSHOW 2016 – LOOKING FORWARD TO PROJECTS OF OUR STUDENTS!

The main aim of the Roadshow competition is to motivate young people to develop their own project plan according to the real needs of the region they live in. The competition is organised by the Government Office of the Slovak Republic.

Students of 32 secondary schools in 18 Slovak towns were familiarised with assignments and tasks. Speakers presented basic information on the European Structural and Investment Funds (ESIF) and the opportunity to enter the competition. Its subject is to prepare a fictive project plan, which the students will create in teams. The fictive project plans must be based on real possibilities of individual operational programmes for the new programming period 2014–2020 and EU funds absorption. The organisers want to raise awareness among secondary school students and their teachers on ESIF, and motivate them in a playful way to be interested in this issue, to seek more information, and even prepare a real project in the future.

EUR 50 MILLION CALL FOR CULTURE AND CREATIVE INDUSTRIES

The Ministry of Culture of the Slovak Republic as the Intermediate Body for Priority Axis 3 – “Mobilisation of creative potential in regions” announces a call to submit applications for grants under the Integrated Regional Operational Programme. The call will be opened until 28 February 2017, and the applicants will be able to receive up to EUR 200,000 support to implement their projects.

WATER, KNOWLEDGE AND INNOVATION IN THE DANUBE REGION

Fifth Annual Forum of the EU Strategy for the Danube Region will be held on 3–4 November 2016 in the premises of the new Slovak National Theatre, Bratislava. During the two-day forum entitled Innovative Flows – Water, Knowledge and Innovation in the Danube Region the expected 700 attendees will undergo several joint platforms and mainly workshops on knowledge society, qualified people, competitive region, water management, joint innovation, water and agriculture, ideal model of trans-national cooperation, and others.

NEW ACTION PLAN FOR E-GOVERNMENT

Approval of the new Action Plan for e-Government for the period 2016 to 2020 was one of the topics discussed at the meeting of the General Affairs Council under the Slovak EC Presidency baton. The role of the EU Member States is to have in place, by 2020, an open, efficient and inclusive public administration (i.e. government), which will provide trans-border, personalised and user-friendly electronic public services. This new way of providing services will use innovative approaches and modern

technologies that will fully meet the requirements of citizens and businesses.

SUPPORT FOR RESEARCH IN THE PROGRAMMING PERIOD 2014 – 2020

The Operational Programme Research and Innovation (OP RI) represents the joint programming document of the Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic and the Ministry of Economy of the Slovak Republic to provide assistance from the European Structural and Investment Funds in the Programming Period 2014 – 2020. The aim is to create a stable environment favourable to innovation for all relevant actors and help increase the efficiency and performance of the system of research, development and innovation as an essential pillar to boost competitiveness, sustainable economic growth and employment.

Until 30 June 2015 the Research Agency as an intermediate body for OP RI worked under the name Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic Agency for EU Structural Funds (ASFEU). In the Programming Period 2014 – 2020 the Research Agency acts as one of the two intermediate bodies for OP RI. It secures the process of implementation of projects financed by the European Regional Development Fund. The aim is to ensure a continuous process to receive, evaluate, financially control and monitor demand-oriented and national projects.

NATÁLIA DUBNICAYOVÁ: EVEN SMALL PROJECTS MOVE US FORTH

The village of Čičmany attracts attention. This is true nowadays, and has been true in the past, too. When renowned architect Dušan Jurkovič triggered construction of a life-size replica house decorated with ornaments from this village at the Ethnographic Exhibition in Prague in 1895, he spark the interest of the public and professionals. Today, Čičmany is a village visited by thousands of people every year. Mayor Natália Dubnicayová is successful at raising funds for the village modernisation even through micro-projects using EU Funds. In the interview she talks about her early days in office, and about how she thrives to enhance and improve the village through the European Union funds. “I do not speculate about not doing this or that. There are rules established, so we focus on doing everything we can, and as it should be done. It is time consuming and we have to study a lot. We utilised cross-border cooperation with the Czech Republic and Poland. These projects also included smaller investment activities. Visible are the culture-learning trails, rest and leisure zones, information boards that we previously did not have. Čičmany are frequently visited by tourists who welcome these positive changes,” said the village Mayor Natália Dubnicayová.

REGIOSTARS – COMPETITION OF INNOVATIVE EU PROJECTS

The ceremony of RegioStars Awards was held on 18 October 2016 as part of the European Week of Regions and Cities. This annual competition within the entire European Union emphasises the most innovative and inspiring projects financed by the EU. The competition is announced by the European Commission, Directorate General for Regional and Urban Policy. Its objective is to reward original and innovative projects financed from the EU funds. Out of 104 applications, the independent jury shortlisted 23 finalists. In the second stage, the prestigious RegioStars trophy was handed out to five winning projects by European Commissioner Corina Cretu and the Jury Chair, EP Member Lambert van Nistelrooij.

RESTORATION OF CULTURAL HERITAGE IS ALSO AN OPPORTUNITY TO START ANEW

The unemployed who want to change their life situation and once again enter the labour market currently have several options to be retrained or to gain new work experience.

An excellent opportunity especially for the long-term unemployed is the possibility to participate in restoration of cultural heritage and monuments. In Slovakia, projects focused on this field have been ongoing since 2011. Past experience has shown that this process works quite well and even has potential for the future. “Our association has undergone through several stages during its activities. The latest stage has been the involvement of the unemployed in work in progress at the Castle thanks to the project of the Ministry of Culture and the Ministry of Labour, Social Affairs and Family, which draw finance from the European Social Fund. This has worked since 2013 when we hired the first nine employees,” says Lubomír Chobot, Executive Director of the Association to Save the Lietava Castle.

The national project “Involving the unemployed in the restoration of cultural heritage” brings about several positive changes. In addition to re-engagement of the unemployed in the labour process, there is also a closer cooperation among the local authorities and villages in developing joint projects to create new job opportunities and strengthen social and economic cohesion in the region. The positive effects also include the revival of tourism and development of services provided especially in the villages.

BUDATÍN CASTLE COMING BACK TO LIFE

The dilapidating building is a thing of the past. In 2009 the Žilina Selfgoverning Region began gradual modifications to its premises. The first stage of repair and renewal included restoration of the unique English park from the 18th century, situated near the castle. The second stage focused on the castle tower that forms the typical silhouette of the whole building. The park and tower renewal was followed in 2016 by the restoration of the castle and its chapel, which was given its original shape from the mid 18th century.

The Budatín Castle’s second and third floors today offer visitors a unique experience. The entrance room features a multifunctional information desk, sitting area, and information tables. During the reconstruction, nearly one thousand square meters of spaces were restored here. Highlights include mainly refurbished floors, new windows, electrical installation compliant with modern standards, central heating, air-conditioning, as well as the fully restored plaster. Returning the Museum to the Budatín Castle required spending more one million euros received through EU Funds and co-financing by the Žilina Selfgoverning Region. On the last Sunday in July this year, attendance at the Budatín Castle opening ceremony reached about 5 thousand visitors who could also see its interior once again after ten years.

MODERNISATION OF SPECIALIST HOSPITAL ORL HUMENNÉ

The Specialist Hospital was established in May 2006 following the privatisation of the former Otorhinolaryngology Department of A. Leño Hospital in Humenné. The hospital currently provides curative and preventive care in otorhinolaryngology in two ORL clinics, one phoniatics clinic and in a specialist hospital with 42 beds and two surgery rooms. It provides general and emergency health care for residents of the catchment area of the districts of Humenné, Snina, Medzilaborce and Vranov nad Topľou. However, the facility has numerous satisfied clients from all over Slovakia.

NOVÁ BYSTRICA HAS UNDERGONE EXTENSIVE MODERNISATION

The village celebrated the more than 80-year existence of their Voluntary Fire Brigade. The operation of the village Brigade has been justified and proven by the time, because the village cadastre records more than 12 thousand hectares of forest under its administration. Young fire-fighters are dedicated also to curriculum activities at the local Elementary School, whose main building was constructed as early as in 1943. The school building functioned with minor repairs until 2009, when its condition and equipment changed dramatically thanks to a project under the Regional Operational Programme. The school received from the European Regional Development Fund new floors, wall repairs, insulated facades, modern windows and wheelchair access. The Elementary School shares its building with Kindergarten, which is appreciated especially by parents with multiple children. The school also got additional building with new classrooms. The computer classroom for grade 9 pupils also features good quality Internet access and up-to-date personal computers.

EU FUNDS ABSORPTION AS OF 30 SEPTEMBER 2016

Of the total 2007–2013 commitment in all 14 operational programmes of the 2007–2013 programming period the Slovak Republic absorbed funds in the amount of EUR 11,292.44 million, which represents absorption at 97.20% as of 30 September 2016. ■

EUROKOMPAS

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Námestie slobody 1

813 70 Bratislava

www.eufondy.sk

www.nsrr.sk
